

इयं हि मां सदा देवो भारात्ता समचूचुदत् । संहारार्थं महादेव भारेणामिहता सती ।

ततोऽहं नाधिगच्छामि तथा बद्धविधन्तदा । संहारमप्रमेयस्य ततो मां मन्युराविशत् ।

॥ रुद्र उवाच ॥ संहारार्थं प्रसीदस्व मा रुषो वसुधाधिप । मा प्रजाः स्थावराश्चैव जङ्गमाश्च व्यनीनशः ।

तव प्रसादाद्भगवन्निदं वर्त्तेत्त्रिधा जगत् । अनागतमतीतञ्च यत्तु संप्रति वर्त्तते ।

२०५५

भगवान् क्रोधमन्दीतः क्रोधादग्निमिवावृजत् । सदहत्यश्वकूटानि द्रुमांश्च सरितस्तथा ।

पल्लवानि च सर्वाणि सर्वे चैव तृणालयाः । स्थावरं जङ्गमश्चैव निःशेषं कुरुते जगत् ।

तदेतद्भस्मसाद्भूतं जगत्स्थावरजङ्गमं । प्रसीद भगवन्सर्वं रोषो न स्यादरो मम ।

सर्वे हि नष्टा नश्यन्ति तव देव कथञ्चन । तस्मान्निवर्ततां तेजस्त्वयैवेह प्रलीयतां ।

तत्पश्य देव सुभृशं प्रजानां हितकाम्यथा । यथेमे प्राणिनः सर्वे निवर्त्तेरस्तथा कुरु ।

२०६०

अभावं नेह गच्छेयुस्त्यज्जननाः प्रजाः । अधिदेवे नियुक्तोऽस्मि त्वया लोकेषुलोककृत् ।

मा विनश्येज्जगन्नाथ जगत्स्थावरजङ्गम । प्रसादाभिमुखं देवं तस्मादेवं ब्रवीम्यहं ।

॥ नारद उवाच ॥ श्रुत्वा हि वचनन्देवः प्रजानां हितकाम्यथा । तेजः सन्धारयामास पुनरेवान्तरात्मनि ।

ततोऽग्निमुपसंहृत्य भगवांलोकसत्कृतः । प्रवृत्तञ्च निवृत्तञ्च कथयामास स प्रभुः ।

उपसंहरतस्तस्य तमग्निं रोषजं तदा । प्रादुर्बभूव विश्वेभ्यो गोभ्यो नारी महात्मनः ।

२०६५

कृष्णा रक्ता तथा पिप्प्रा रक्तजिह्वास्तलोचना । कुण्डलाभ्यां च राजेन्द्र तप्ताभ्यां तप्तभूषणा ।

सा निःसृत्य तथा खेभ्यो दक्षिणां दिशमाश्रिता । स्मर्यमाना च सावेक्ष्य देवो विश्वेश्चावुभौ ।

तामाह्वय तदा देवो लोकादिनिधनेश्वरः । मृत्यो इति महीपाल जहि चेमाः प्रजा इति ।

त्वं हि संहारबुद्ध्याऽयं प्रादुर्भूता रुषो मम । तस्मात्संहर सर्व्वास्त्वं प्रजाः सजडपण्डिताः ।

मम त्वं हि नियोगेन ततः श्रेयो ह्यवाप्त्यसि । एवमुक्ता तु सा तेन मृत्युः कमललोचना ।

२०७०

दधौ चात्यर्थमबला प्ररुरोद च सुखरं । पाणिभ्यां प्रतिजग्राह तान्यश्रूणि पितामहः ।

सर्व्वभूतहितार्थाय तां चाप्यनुनयंस्तदा ।

इति श्रीमहाभारते द्रोणपर्वणि अभिमन्युवधपर्वणि मृत्युकथने त्रिपञ्चाशोऽध्यायः ॥ ५३ ॥

॥ नारद उवाच ॥ विनीय दुःखमबला आत्मन्येव प्रजापतिं । उवाच प्राञ्जलिभूत्वा लतेवावर्जिता पुनः ।

॥ मृत्यु उवाच ॥ त्वया सृष्टा कथं नारी दृष्टुं वदताम्बर । क्रूरं कर्माहितं कुर्यां तदेव किमु जानती ।

२०७५

विभेम्यहमधर्माद्धि प्रसीद भगवन्प्रभो । प्रियान् पुत्रान् वयस्यांश्च भ्रातृन् पितृन्पतींस्तथा ।

अपध्यास्यन्ति मे देव मृतेष्वेभ्यो विभेम्यहं । कृपणानां विरुदतां ये पतन्त्यश्रुविन्दवः ।

तेभ्योऽहं भगवन् भीता शरणं त्वाऽहमागता । यमस्य भवनन्देव न गच्छेयं सुरोत्तम ।

प्रसादये त्वां वरद मूर्द्धादग्नखेन च । एतदिच्छाम्यहं कामं त्वत्तो लोकपितामह ।

इच्छेयं त्वत्प्रसादाद्दे तपस्तप्तुं प्रजेश्वर । प्रदिशेमम्बरं देव त्वं मङ्गं भगवन्प्रभो ।